

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

59. An utentes Oratorio virtute Cruciatæ teneantur fundere aliquas preces, & Orationes, & an mentales, vel vocales? Et de quantitate Orationis etiam agitur. Idem dicendum est quoad Orationem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sap. hor.
item, a.
Verum, ad
medium, &
in aliis cit.
30

30. Sed contra hanc sententiam nullum aliud sit argumentum nisi à pari privilegio, nempe, ab illo, quod Regularibus concessum est, in quo cum excipiat etiam dies Pascha, & plures Doctores explicent exceptionem illam pro ipso die materiali Pascha, & impugnent contrarios diuersis adductis argumentis: eodem modo arguunt contra nostram opinionem, in qua exponimus limitationem hanc esse intelligendam de Communionem Paschali formaliter, & non materialiter sumpta, videlicet, de illa tantum, quae est sub praeepto Ecclesiastico: obici igitur potest in hunc modum: Privilegium istud est contra ius commune; quia derogat iurisdictioni, quam habent Parochi in suas oues, proinde strictè est explicandum: igitur dies Pascha materialiter est intelligendus, nempe, pro ipso die Resurrectionis Domini. Respondeo, quamuis ut ego censo privilegium istud sit odiosum, atque adeò strictè explicandum; tamen non sequitur id quod aduersarij intendunt, scilicet sermonem esse de primo die Pascha: si enim Pontifex solùm exciperet diem illum, sequeretur inconueniens, nempe, posse aliquem communicare in suo Oratorio pro adimplendo praeepto Ecclesiastico, si Communionem faciat alio die intra spatium dierum ab Ecclesia concessum, & non in die Pascha. Probatur sequela: nam iuxta interpretationem istam solus primus dies Paschalis excipitur, & nullus alius est exceptus: igitur cum nemo teneatur ad satisfaciendum huic praeepto Eucharistiam sumere die Resurrectionis Domini poterit alio die in suo Oratorio praeeptum seruare, [Hucusque Pater Bardi, qui postea doctè ut semper solet, responderet ad argumenta Trullench. Vide etiam Ludouicum de la Cruz in Bull. Cruc. disputat. 1. cap. 5. dub. 5. num. 2. ubi firmat, quod sensus clausulae Bullae, *Præterquam in die Paschatis*, intelligendus sit, quod licet possit habens Bullam recipere Sacramenta, quando placuerit, & ubicumque placuerit, excipitur tamen dies Paschatis, in quo non datur facultas ad communicandum ea Communionem, qua implendum est Ecclesiae praeeptum; bene tamen alia, ut si iam impleset praedictum praeeptum, vel postea impleturus sit.

4. Ex his verò aliqui inferunt, virum nobilem, qui habet indultum à Pontifice de Oratorio priuato, posse virtute Cruciatæ audire Missam in illo, non obstante prohibitione dicti indulti: posse inquam, audire Missam in die Paschatis, & sumere Eucharistiam à Sacerdote saeculari, vel Regulari, dummodo illa Communionem, non sit Communionem Paschalis, id est, ut praeeptum annualis Communionis adimpleat: nam Bulla prohibet in illa die Communionem formalem pro adimplendo praeepto, non materialem, de qua ipsi loquuntur. Imò Quintanaducñas in *Theol. mor. tom. 1. tract. 7. sing. 33. num. 4.* sic ait: [Si ob iustam causam habens Oratorium non potest Ecclesiam adire, ut in Paschate Eucharistiam adimplendum praeeptum recipiat, petita à Parocho licentia & iniuste negata, ut in eo adimpleat, si habet Bullam Cruciatam potest adimplere quia tunc in Oratorio eam recipiendi facultatem habet à Pontifice ex Cruciatæ, & sic à Nuntio non impeditur, ac alium de Parochia adire non valet intra terminum pro praeepto assignatum.] Ita Quintanaducñas. Sed his obstare videtur declaratio Sacrae Congregationis Concilij, quam saepius in hoc tractatu citauimus, & ad verbum adduximus in fine Resolutionis quintæ. Adde, quod hæc omnia puto non esse in praxi deducenda, propter diffidia quæ cum Episcopis, & Parochis eius oriri possunt.

Quæ hic est
sup. Ref. 54.

RESOL. LIX.

An vrentes Oratorio virtute Cruciatæ teneantur fundere aliquas preces, & Oraciones; & an mensales, vel vocales.

Et de quantitate Orationis etiam agitur.

Idem dicendum est quoad Orationem mentalem, vel vocalem, & quoad quantitatem virtute Iubilæi.

Et an visitatus in domo sua Oratorium priuatum lucratur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ concessam visitantibus vnam Ecclesiam? Ex p. 9. tract. 1. Ref. 19.

§. 1. AD hoc dubium sic responderet Villalobos in *Suum. tom. 1. tract. 27. claus. 4. n. 13.* [Quanto ad hanc secundam parte desta clausula que dize que pueden en tiempo de entredicho oyr Missa, & c. le adierte, que concede, que puedan en este tiempo oyr Missa, y aliter a los officios diuinos, con que no ayán dado causa al entredicho; y dize, que quando quisieren usar del dicho Oratorio, rezen por la conseruacion de la vision de los Principes Christianos, y vitoria contra infidels, lo qual es praeepto conforme à la Bulla de Latin, que dize: *Aliquas preces Deo pro vitione Principum Christianorum contra infidels, eorumque contra eorum vitoria fundere teneantur, imponitur.* Mas no obligæ à pecado mortal, sino à venial, como adierte el Padre Fr. Manuel. [Ita ille. Cui adde Patrem Bardi diligenter hoc dubiū pertractat in *Bull. Cruc. p. 1. tr. 2. c. 3. sect. 5. num. 40.* & alios penes ipsum, qui optimè notat, ex contextu Bullæ non apparere hanc orationem debere esse vocalem, an mentalem: vnde firmat, quod quocumque modo fiat ex his, erit iuxta Bullæ præscriptum; nam sub orationis nomine, ytraque venit; sic docent in simili materia Authores loquentes de præcibus, que fieri debent tempore Iubilæi ad lucrandam Indulgentiam. Laouitius de *Iubil. p. 1. cap. 18.* Alphonsus de Leon. *ne eod. tract. 9. 10. sect. 2.* & alij, quos ipse adduxit scribens de eadem re. At aliquando ex modo, quo iniungitur oratio, colligitur esse debere vocalem, ut si imponatur recitatio septem Psalmorum Penitentia, aut quinque *Pater*, & *Aue*; tunc iuxta consuetudinem Ecclesiae, ista aut similia vocaliter sunt recitanda: at talis impositio non habetur in hac Bulla, proinde qualitas orationis erit in arbitrio orantis.

2. De quantitate verò orationis neque apparet determinatio in Bulla, proinde quælibet quantumuis breuissima oratio, erit sufficiens ad hunc effectum. Probatum: quia, quoties opus aliquod indefinitè iniungitur, ad illud adimplendum satis erit quæcumque quantitas, dummodo in ea operis substantia saluetur. Sic docet Suarez in *3. part. tom. 1. disputat. 52. sect. 8. num. 5.* loquendo * de elemosyna, & oratione præscripta in Iubileo: quamuis ibi in ordine ad acquirendam Indulgentiam, aliquam apponatur limitationem ex parte causæ, licet alij materia de Iubileo non sint contenti de quacumque minima oratione. Sed quidquid sit de Indulgentiis, in causa nostro non militat eadem ratio, proinde sufficiet quæcumque minima oratio ad prædictum effectum.

3. Nota tamen hic obiter, Patrem Lezanam non approbare, id quod ego docui, quod scilicet, visitans in domo sua Oratorium priuatum lucratur Indulgentiam Bullæ Cruciatæ concessam visitantibus vnam Ecclesiam: nomine etiam Ecclesiae, quo vtitur Bulla non veniunt, nec venire possunt hæc priuata Oratoria, cum sine dote, aut licentia Episcopi fundentur, sine illa profanentur, nec gaudeant alijs privilegijs Ecclesiae, ita Lez. in *Sum. to. 4. ver. Orat. n. 5.* nominatim contra me. Sed nostram sententiã, præter Trull. tenet nouissime P. Escobar.

Theol. mor. tract. 1. Exam. 17. c. 4. n. 130. vbi sic ait: Vltimo denique Ecclesiarum ad Indulgentias Cru-

RESOL. LX.

An si quis visitat Oratorium domus sue pro Missa celebranda approbata, lucratur Indulgentiam Bullae Cruciatæ cum onere visitandi Ecclesias, vel Altaria? Et visitando Oratorium quinquies, an teneatur intrare, vel exire quinquies Oratorium, vel sufficit, vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali? Et explanatur quid sub nomine Ecclesie intelligatur. Ex p. 9. tract. 12. Ref. 47.

Respondet affirmatiue cum Agidio Trullench in expost. Bulla Cruciatæ, lib. 1. §. 6. dub. num. 2. Quid sit ait: Quæ est primò quid hic nomine Ecclesie intelligatur respondeo intelligi Templum ad diuinum cultum dedicata, Monasteria, Hospitalia, Oratoria priuata, cum etiam eremitoria, quia hæc omnia sub nomine Ecclesie absolute sumpta comprehendimus, vnde potest quis Indulgentiam iterationum visitando Oratorium priuatum lucrari, quia præsertim in fauorabilibus censetur Ecclesia; vnde vir nobilis visitando quinquies Oratorium suum ab Episcopo designatum, & approbatum, lucratur hanc Indulgentiam. Quidam tamen limitat, quando talis vir est infirmus, vel in oppido, in quo non sunt quinque Altaria, repetitur, quam quidem limitationem reiciendam censeo, quia, vt dictum est, Oratorium, absolute loquendo, sub nomine Ecclesie comprehenditur; cur ergo hic fauor limitabitur? Adde cum Rodriguez sic visitantem Oratorium priuatum quinquies non teneri intrare, vel exire quinquies Oratorium, quod libenter admitto, sed sufficere vt quinquies corde visitet, non autem motu corporali, quia Ecclesia in suis præceptis ita obligare videtur, vt homo politicus appareat, quod etsi prohibe sit, probabilius tamen existimo requiri aliquid motum corporalem, etsi modicum & bene compositum: vt si post primam visitationem, seu orationem finitam profundè caput & corpus inclinaret, per quam inclinationem visitationes satis distinguantur, hæc omnia Trullench, cui adde etiam Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 8. dub. 13. numero 2.

RESOL. LXI.

An quis in Oratorio priuato possit consequi Indulgentias concessas per Bullam Cruciatæ? Et, quando pro lucranda Indulgentia Bulla Cruciatæ, quis teneatur visitare quinquies Altaria, & visitat Altare sui Oratorii tantum, non teneatur dimoueri loco, nec quinquies Oratorium exire, & intrare, sed solum possit illud quinquies visitare, dummodo qualibet visitatione finita, saltem corpus, & caput inclinet in signum distincta visitationis? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 31.

Ententiam affirmatiuam, quam olim, tanquam probabilis, docui, aliqui impugnauerunt, & præsertim quidam Theologus Societatis Iesu. sed im merito. Vnde, me citato, illam tenet nouissimè Garcias in Summa, tract. 1. difficul. 8. dub. 1. punct. 2. n. 21. vbi sic ait: [Preguntata aig. no. si visitando los Oratorios priuados, y rezando alli lo que manda la Bula de Cruzada, ganará la Indulgentia plenaria, que se gana en las Iglesias, visitando cinco Altares, d vno Tom. 17.

cinco vezes, quando en la Iglesia no ay mas, que vno Respondent Villalobos in expost. Bulla Cruciatæ, clausula 8. num. 4. Trullench. eod. tract. lib. 1. §. 6. dub. 2. num. 2. Ludouicus a Cruce ibidem, disp. 1. cap. 8. dub. 13. num. 2. Diana part. 5. tract. 12. resol. 47. que ii: porque el Oratorio se comprehende debaxo de nombre de la Iglesia, pues es esto fauor, y se ha de entender. Estos mismos Autores passan adelante, y preguntan, si es necesario hazer cinco mouimientos para ganar la Indulgentia, por no auer mas que vn Altar en el Oratorio, y auer de visitarse cinco Altares, d vno cinco vezes: y responden con Rodriguez, que no es necesario entrar, y salir cinco vezes: pero que es necesario algun mouimiento, qual es acabada vna visitacion, inclinar el cuerpo, y acabaça algo para la otra, con cuya accion se distinguen suficientemente las cinco estaciones.] Ita ille: cui adde nouissimè, etiam me citato, Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 14. quæst. 75. & Machadum tom. 1. lib. 3. part. 2. tract. 4. doctum. 5. num. 4. Verùm ait Bardi in Bull. Cruc. part. 2. tract. 4. cap. 4. sect. 4. num. 31. quicquid sit, an Oratorium priuatum, & domesticum, designatum ad Missas celebrandas hic veniat sub nomine Ecclesie, in præsentia sufficit venire sub nomine Altaris: nam eo ipso, quòd sit destinatum ad Sacrificia in eo facienda, nihil illi deest ad rationem Altaris propriè dicti.

RESOL. LXII.

An dicta Oratoria priuata gaudeant priuilegio Immunitatis Ecclesie? Et quid de Oratoriis priuatis Religiosorum ratione claustris, & Grangiarum? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 18.

§. 1. Affirmatiue respondet Henriquez penes Trullench in decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 11. dub. 1. num. 9. sed ipse merito contrarium docet. Dico itaque, quòd Ecclesie immunitate gaudet Oratorium publicum auctoritate Episcopi constructum, & perpetuo cultui diuino dicatum; ita vt amplius in vsus profanos transferri non possit; hoc enim censetur locus sacer, & religiosus. Secus autem de Oratorio, seu Capella, quod priuati habent in domibus suis, quæ priuata auctoritate sunt constructæ, quamuis in eis Episcopus celebrandi facultatem dederit cum licentia Pontificis: quia hic locus non dicitur sacer, & religiosus, nec immutabiliter dicatus cultui diuino. Ita tenet etiam Sanchez in Opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 7. num. 2. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 68. vbi testatur ita declarasse sacram Congregationem Episcoporum, & Regularium, die 17. Iunij 1617. quod ego etiam * alibi adnotau. & notat Lezana in summ. tom. 3. verb. Immunitas, num. 4. Vide etiam Emmanuelem Themudo in decisionibus Archiepiscop. Vlyssip. tom. 1. decis. 45. n. 29.

2. Verùm supradicta non procedunt in Oratoriis priuatis religiosorum, (de quibus * infra?) quia dicta Oratoria, cum potius publica sunt in ordine ad religionem, licet priuata exclusionem extraneorum Immunitate gaudent; si non ratione sui, saltem ratione claustris, aut Grangiarum, quæ tali Immunitate gaudent, vt ex priuilegio concessio Ordini Cisterciensium refert Rodriguez tom. 2. quæst. 75. articul. 2. Et ita hæc sententiam tenet Bordonus in consil. reg. tom. 2. resol. 90 num. 6.

RESOL. LXIII.

An si quis, v. g. fornicaretur in Oratorio priuato, committeret sacrilegium? F 3 Vnde,

Sup. sequentibus abhine in Ref. 2. annot. præterita, post medium vsque in fine, & pro parte leg. infra in trad. 3. Ref. 130. post mediu, vers. Quando. & inferius in tr. 5. Ref. 34. §. vlt.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 1. Ref. 9. §. 2. ad mediu, vers. nam in Oratoriis, & hic supra in Ref. 12. §. Verum. in principio.

* Alibi in Ref. 1. annot. præterita.

* Infra in Ref. quæ hic est supra 1. §. Verum. & in aliis annot. secundæ dicti §.

V N A
B N I A
L I V V
I I I